

מספר הקורס: 6030439

שם הקורס בעברית: פסיכולוגיית המעמקים: פרויד, יונג ונוימן

שם הקורס באנגלית: Depth Psychology: Freud, Jung and Neumann

שנה"ל: תשפ"ד

שם המרצה: ד"ר עידו חברוני

שם תכנית הלימודים: התוכנית ללימודים הומניסטיים

סיווג הקורס: שיעור

משך והיקף הקורס: 2 ש"ס

נקודות זכות אקדמיות: 2

דרישות קדם: אין

מועד שעות הקבלה: חמישי, 12:00–13:00

פרטי קשר של המרצה: ido@shalem.ac.il

מטרות הקורס

חשיפת השכבה הלא-מודעת בנפש האדם יצרה שינוי עמוק בהבנת האדם המערבי את עצמו ואת החברה האנושית. מטרת הקורס היא ללמוד גישות מרכזיות בפסיכולוגיית המעמקים ולתרגל יישום שלהן מתוך הנחה ששום ניתוח תרבותי, חברתי, מוסרי, או פוליטי, אינו שלם מבלי לקחת בחשבון את ההיבטים הלא-מודעים של התופעה הנחקרת.

תיאור הקורס

במהלך הקורס נקרא טקסטים של שלושה הוגים מרכזיים ממסורת פסיכולוגיית המעמקים (זיגמונד פרויד, קרל גוסטב יונג, אריך נוימן), נכיר את מושגי היסוד של התיאוריות השונות ונדון ברעיונות העולים מהם. נזהה את השינויים שחלו בתיאוריה במעבר ממורה לתלמיד מתוך השוואה ועמידה על האתגרים והמענים של כל אחד מהם.

חובות הקורס והרכב הציון בקורס

שלוש תגובות קצרות לקריאות במהלך הקורס 30%.

עבודה סופית: 70%. יישום אחת התיאוריות שנלמדו על תופעה חברתית / פוליטית / תרבותית

בת זמננו. 2,500-3,000 מילים.

פירוט השיעורים

- מפגש 1: פרויד, מושגי יסוד: לא מודע, איד, אגו, סופר אגו
קריאת חובה: זיגמונד פרויד, "לשאלת האנליזה בידי מי שאינם רופאים". בתוך: **הטיפול הפסיכואנליטי** (תל אביב: עם עובד, 2013), עמ' 149-180.
קריאה מומלצת: סטיבן א' מיטשל ומרגרט ג' בלאק, **פרויד ומעבר לו: תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית** (תל אביב: תולעת ספרים, 2003), עמ' 47-71.
- מפגש 2: פרויד, מושגי יסוד - המשך
קריאת חובה: זיגמונד פרויד, "מבוא לפסיכואנליזה – סדרה חדשה של הרצאות". בתוך: **תרבות בלא נחת ומסות אחרות** (אור יהודה: דביר, 1968), עמ' 226-244.
- מפגש 3: החברה האנושית כזירת מאבק בין ארוס לתנטוס א
קריאת חובה: זיגמונד פרויד, "תרבות בלא-נחת". בתוך: **התרבות והדת** (תל אביב: ספרית פועלים, 2000), עמ' 75-105.
- מפגש 4: החברה האנושית כזירת מאבק בין ארוס לתנטוס ב
קריאת חובה: זיגמונד פרויד, "תרבות בלא-נחת". בתוך: **התרבות והדת** (תל אביב: ספרית פועלים, 2000), עמ' 105-120.
- מפגש 5: החברה האנושית כזירת מאבק בין ארוס לתנטוס ג
קריאת חובה: זיגמונד פרויד, "תרבות בלא-נחת". בתוך: **התרבות והדת** (תל אביב: ספרית פועלים, 2000), עמ' 120-145.
- מפגש 6: תרבות בלא נחת בסוף המאה העשרים
קריאת חובה: Camille Paglia, *Sexual Personae: Art and Decadence from Nefertiti to Emily Dickinson* (Yale University Press, 1990), pp. 1-17.
- מפגש 7: פסיכולוגיה אנליטית, מושגי יסוד: צל, אינטרוורסיה ואקסטרורסיה, קיזוז (קומפנסציה)
קריאת חובה: קרל גוסטב יונג, **הפסיכולוגיה של הלא מודע** (תל אביב: דביר, 1987), עמ' 30-51.
קריאה מומלצת: קרל גוסטב יונג, **הפסיכולוגיה של הלא מודע** (תל אביב: דביר, 1987), עמ' 1-29.

מפגש 8: פסיכולוגיה אנליטית, מושגי יסוד: לא-מודע קולקטיבי, פרסונה, אינפלציה נפשית
קריאת חובה: קרל גוסטב יונג, **הפסיכולוגיה של הלא מודע** (תל אביב: דביר, 1987), עמ'
52-76.

Margaret Clark, "Suppose Freud had chosen Orestes instead", קריאה מומלצת:
Journal of Analytical Psychology 54 (2009), pp. 233–252.

מפגש 9: פסיכולוגיה אנליטית, מושגי יסוד: ארכיטיפים, אינדיבידואציה
קריאת חובה: קרל גוסטב יונג, **הפסיכולוגיה של הלא מודע** (תל אביב: דביר, 1987), עמ'
77-103.

קריאה מומלצת: מ' אסתר הארדינג, **האני ולא אני** (תל אביב: מודן, 1999).

מפגש 10: נוימן: מוסר חדש א
קריאת חובה: אריך נוימן, **פסיכולוגית המעמקים ומוסר חדש** (ירושלים ותל אביב: שוקן,
1963), עמ' 17-46.

קריאה מומלצת: קמיל פאליה, "האב הגדול של האם הגדולה", [אלכסון](#).

מפגש 11: נוימן: מוסר חדש ב
קריאת חובה: אריך נוימן, **פסיכולוגית המעמקים ומוסר חדש** (ירושלים ותל אביב: שוקן,
1963), עמ' 47-60.

מפגש 12: נוימן: מוסר חדש ג
קריאת חובה: אריך נוימן, **פסיכולוגית המעמקים ומוסר חדש** (ירושלים ותל אביב: שוקן,
1963), עמ' 61-80.

מפגש 13: נוימן: מוסר חדש ד
קריאת חובה: אריך נוימן, **פסיכולוגית המעמקים ומוסר חדש** (ירושלים ותל אביב: שוקן,
1963), עמ' 81-107.

דוגמאות ליישומים של תיאוריות של פסיכולוגית המעמקים על תופעות עכשוויות:
א"ב יהושע, "תרבות בלא נחת", בתוך: **אחיזת מולדת** (הקבה"מ: תל אביב, 2008), עמ'
127-140.

ברוך כהנא, זאוס, פרומתאוס ואלוהים: מבט פסיכויסטורי על תרבות המערב (תל אביב, ידיעות אחרונות, 2021)
אילנה לח, "מוסר חדש' על פי אריך נוימן בישראל 2017 – 'שוברים שתיקה' כמקרה מבחן".
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3616>